

Қурайш саййидаси Ҳинд бинт Утба

16:28 / 01 март 1902

Қадимги араблар гарчи ширкка ботган бўлсалар ҳам аммо, уларда иззат, шараф, олийжаноблик деган тушунчалар жуда қадрланган ва амал қилинган. Озод араб аёли ҳар қанча нафси хоҳласа ҳам, эри узоқ йиллар бедарак кетган бўлса ҳам зино қилишни хаёлига ҳам келтирмаган. Бундай жирканч ва паст ишларни фақат эрки ўзида бўлмаган, одамгарчиликдан мосиво бўлиб қолган қуллар ва чўриларгина қилишлари мумкин бўлган. Яъни, қуллик кўпинча, инсондаги ғурур ва шарафни йўқقا чиқаради. Уларда одатда насл-насаб ҳам аралашиб кетади. Бу ҳолат қул бўлиб туғилган ёки мамлук бўлган кишиларнинг табиатига ўзининг салбий таъсирини ўтказмай қолмасди. Шу боис, улар кўплаб тубан ишлардан сақланмасдилар.

Айтмоқчи бўлганимиз, қулларнинг яшаш тарзи уларнинг рухиятига албатта, ўз таъсирини ўтказарди. Мисол учун, жориялар ўз хожалари билан никоҳсиз ҳам қовушишлари мумкин. Улар сотилганда эса энди бошқа хожалар уларнинг танасидан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўладилар ва шу тариқа жория аёлларда қайсиdir маънода ҳаё ҳисси йўқолиб бораради. Баъзи золим хожалар эса жорияларини зино қилиб пул топишга ҳам мажбурлардилар. Табиийки, бундай ҳаёт тарзи кишидаги покдомонлик ва ғурур ҳиссига нуқсон етказарди. Аммо, обрўли хонадондан бўлган ҳурозод аёлларда зинога тушиб қолиш ҳолатлари деярли учрамасди.

Кўпчилик Абу Суфён ибн Ҳарб розияллоҳу анхунинг хотини Ҳинд бинт Утбани фақат салбий томондан танийди. У ҳам бўлса, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга етказган кўплаб азиятлари ва Уҳуд жангидаги суюкли амакилари Ҳамза ибн Абдулмутталиби үлдиртириб, жигарини чайнаган воқеадир. Лекин, бу аёл кейинчалик, Исломни қабул қиласи ва исломи гўзал бўлади. Исломга киргач, уйидаги доим сифинадиган бутни болта билан чопиб, парча-парча қиласкан «رۇغ ىف كەم انك» яъни, «**сенга ибодат қилиб, алданган эканмиз!**», дер эди.

Бу аёл обрўли ва шарафли хонадон вакили эди. Отаси Утба ибн Рабийя қурайш аслзодаларидан ва оқил кишиларидан бири ўлароқ ўз қавмида жуда ҳам ҳурматланарди.

Ҳинд Абу Суфён ибн Ҳарбга тегишдан олдин Фоких ибн Муғийра исмли бирисининг никоҳида эди. Унинг меҳмонлар учун мўлжалланган ҳовлиси бўлиб, кеча ёки кундуз демасдан мусофиirlар изн сўрамаган ҳолда ҳам у ерга кириб келаверар эдилар. Яъни, Фоких азбаройи меҳмондўст ва мусофиirlарни мөхмонларга шундай шароит қилиб қўйган эди.

Бир куни тунда хотини билан ётоқда экан ўрнидан туриб, аёlinи уйғотмасдан кўчага чиқиб кетади. Бу вақтда йўли тушганда уникига қўноқ бўлиб, келиб турадиган танишларидан бири келиб қолди. Уйга кирса, уйқудаги аёлдан бошқа ҳеч ким йўқ эди. Мусофиirlар дарҳол уйдан ташқарига чиқиб кетди ва йўлда Фокихга йўлиқди. Аммо, хижолат бўлганидан, кўришмасдан бошқа тарафга бурилиб кетди.

Фоких уйга шаҳд билан киарсан, тўшакда ухлаб ётган аёlinи уйғотиб, ҳузурингдан чиқиб кетган ким эди, дея қаттиқ сўроққа тутди. Аёл: «**уйқуда эдим, ҳеч кимни кўрмадим. Сен уйғотмасанг ҳалиям уйқуда бўлардим**», деди. **Бироқ, Фоких бунга ишонмади ва «отангнинг уйига кет!»**, дея уйдан ҳайдаб, талоғини берди.

Ҳинд отасининг уйига кетди. Одамлар уни гап-сўз қилишди. Қавмида ҳурмат ва обрўга эга бўлган Утбага бу ишлар оғир ботди ва қизидан бўлган воқеани рўй-рост айтишини талаб қилди. Ҳинд эрининг тухмат қилаётганини айтди. Аммо, унинг тухмати сабаб Утба хонадонининг обрўсига ёпишган номус доғини ювиш лозим эди. Бунинг учун жоҳилият

арабларининг ўша пайтдаги одатига кўра Ямандаги машҳур бир коҳин ҳузурига бориб, куёви билан даъволашадиган бўлди.

Ҳар икки томондан бир неча чоғлик инсонлар кичик бир карвон бўлиб, Яманга йўл олдилар. Коҳин яшайдиган шаҳар бўсағаларига яқинлашганларида Ҳинднинг юзини маҳзунлик қоплади. Буни кўрган отаси, қизини «айборлигидан шу аҳволга тушяпти», деб ўйлаб «қизалоғим, сафарга чиқишимиздан ҳамма хабар топишидан олдин бўлса, бўлмасмиди шу нарса?!», дея маломат қилди. Бунга жавобан Ҳинд «отажон, Аллоҳга қасамки, бирор ёмон иш қилганим учун ғамгин бўлмаяпман. Лекин, сизлар янглишиши мумкин бўлган бир инсон боласининг ҳузурига кетяпсиз. Агар у адашиб, мени бирор ёмон хислат билан атаса, бу нарса одамларнинг тилида достон бўлиб қолади. Шундан хавотирдаман», деди.

Коҳин ҳузурига келдилар. У Ҳинднинг ўзига қилинган туҳматдан поклигини айтди ва **«келажакда Муовия исмли бир подшоҳ дунёга келтирасан»** дея башорат қилди. Бу гапни эшитган Фоких дарҳол унинг қўлинин тутиб, у билан ярашиб олмоқчи бўлган эди Ҳинд ундан ўз қўлини шиддат билан тортиб олди ва **«мендан нари тур! Аллоҳга қасамки, бундан буёғига сен билан менинг бошимни бир ёстиқ асло жамламайди. Ўша подшоҳ ҳам сендан бошқасидан бўлишига ҳарис бўлгум!»** деди.

Шу тариқа, Утба хонадонига етказилган ор доғи ювилиб кетди. Бироқ, Ҳинд туҳмат қилган кишига қайтишни истамади. Кейинчалик, отаси уни Абу Суфёнга турмушга берди. Ундан Муовия розияллоҳу анҳу дунёга келди.

Ҳинд бинт Утба мағрур ва иззат-нафсли аёл бўлиши билан бирга нихоятда ақлли ва доно ҳам эди. Юқорида зикр этилган кўнгилсиз воқеадан сўнг отасига бир куни шундай деди: **«Отажон, манави инсонга турмушга бераётганингизда мендан фикримни сўрамаган эдингиз. Унинг табиати ва хислатлари ҳақида хабар бермаган эдингиз. Оқибати нима бўлгани ўртада. Сиздан ўтиниб сўрайман, бундан кейин тики, ҳолатини менга арз қилмагунча ҳеч кимга мени бериб юборманг»,** деди.

Бир куни отаси унинг ҳузурига кириб, Сұхайл ибн Амр ва Абу Сүфён ибн Ҳарб исмли кишилар унга совчи қүяётганинги айтиб, улардан қай бирини танлашини сўради. Ҳинд отасидан уларнинг феъл-атвори ва хислатларини тавсифлаб беришни сўради. Отаси Сұхайлдан бошлади. У ўз қабиласида обрўли ва бадавлат хонадон фарзанди. Лекин, ўзи ундан бўлак бирор ҳурматга эга эмас. Агар унга тегсанг, жуда кенгчиликда яшайсан. У билан тил топишсанг, уни бошқариб, бемалол устидан ҳукм юритасан. Бордию, айрим нарсаларда итоат қилмасанг, сенга тухмат қилиши ҳам мумкин. Иккинчиси Абу Сүфён эса бой эмас. Аммо, насл-насаби тоза, обрўли хонадон вакили ва ўзи ҳам ақлли ва теран фикрлари билан донг таратган. Лойдан бўлган уйи унинг насаби, аймоғининг шарафи эса ҳасабидир. Бирор уни таҳқирлаб, пастга урса, чираб турулмайдиган даражада мағур. Лекин, ўта рашкчи ва аҳли аёли устидан қамчини кўтартмайдиган қаттиққўл.

Буларни диққат билан тинглагач, Ҳинд отасига шундай дея юзланди: **«Отажон, биринчи айтганингиз озод аёлни зое қиладиган зодагон экан (яъни ҳур аёлни нотўғри тарбия қилиб, бузилишига сабаб бўладиган инсон экан, демоқчи). Аёл киши эрига нисбатан итоатсизликка ўрганиб, унинг устидан ҳоким бўлиб олдими, ҳеч қачон қайта итоаткор бўлмайди. Агар қай бир эр аёлининг сўзига эргашиб кетса, унинг аёли кеккайиб кетади. Ундан кейин хулқи бузилади ва туққан боласи аҳмоқ бўлиб, улғаяди. Бунаقا «эркак» менга тўғри келмайди. Шундай экан, уни қайта эсламанг!»,** деди.

«Иккинчиси эса ҳақиқий мағрура, иззат нафс соҳибаси бўлган афифа ва ҳурра аёлга мос бўлган эрдир. Мен бундай хулқларга эга бўлган эркакка тегишга розиман».

Шу тариқа, Утба тухмат туфайли қайтиб келган қизини Абу Сүфёнга турмушга берди ва бу турмушдан Муовия дунёга келди.

Ҳинд бинт Утба ўз қавми ичидаги катта обрў ва ҳурматга эга бўлган зодагон аёллардан эди. Жасур ва қўрқмас эди. Жаҳолати ғолиб келиб, эри Абу Сүфён билан биргаликда Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга мисли кўрилмаган адоват билан қарши турди. Эркакларга қўшилиб, Уҳуд

жангида қатнашар экан турли хил шеърлар билан уларни жангга рухлантиради.

Ҳамза розияллоҳу анҳунинг жасадини таҳқирлаб, мусла қилгандан сўнг Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам бу аёлнинг қонини мубоҳ этдилар. Аммо, Макка фатҳи куни Исломнинг ҳақ дин эканлигига амин бўлиб, иймон келтирди ва аввалги қилмишларидан пушаймон бўлди. Сўнг, юзига ниқоб тортиб, Пайғамбаримиз ҳузурларига байъат учун келди.

Бошида Набий алайҳиссалом унинг у эканлигини билмадилар ва ундан қасамёд ола бошладилар: **«Аллоҳга ибодатда бирон нарсани шерик қилмасликка байъат қиласанми?»**.

- «*Аллоҳга ибодатда бирон нарсани шерик қилмасликка байъат қиласанм!*». - «*Ўғирлик қилмасликка ва зино қилмасликка байъат қиласанм!*». Шунда у: «*Ё Расулаллоҳ, ҳеч бир замонда ҳур аёл зино ёки ўғирлик қилурми?!*», деди. Унинг бу сўзлари тарих саҳифаларига муҳрланиб қолди. У афиғалик нима эканлигини шу икки оғиз гап билан бутун дунёга тушунтириб қўйган эди. Озод аёл қироличадир, афиғадир. У ўз елкасида оталарининг номусини кўтариб юради. Ўлса ўлади аммо, ўғирлик ва фоҳишалик каби жирканч ва олчоқ ишларга ботиб, оиласини шармандаликка дучор қилмайди.

Афиға аёл отасининг обрўси, эрининг ор-номуси ва омонатидир. У керак бўлса, ғурури ва покдомонлиги учун ҳамма нарсадан воз кеча олади. У ўзини ҳурмат қилади. Разил ишлардан нафсини баланд тутади. Рўзғор қийинчиликлари ҳам, жисмоний ғаризалар ҳам уни фаҳш ишга мажбур қилолмайди.

Эри учун жонфидоликлар қилган, унга садоқат сақлаган аёл эрининг кўзида қиролича бўлади ва ортиқ, унинг айрим эркаликлари ҳам ярашаверади. Ҳинд бинт Утба бир куни Набий алайҳиссаломга эрининг ўта зиқналигидан шикоят қилди. Абу Суфён гарчи моли етарли бўлса ҳам аёли билан боласини етарли таом билан таъминламасди. У ва фарзанди Муовия

тўйиб овқатланолмасдилар. Шунда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «у ҳолда унинг молидан ўзинг ва болангга кифоя қиласрлик даражадагисини инсоф билан(!) олавер!», дедилар. Бу воқеа Абу Суфённинг қулоғига етиб келгач, Ҳиндга «молимдан нимаики, олсанг ҳам сенга ҳалол!», деди.

Алишер Султонхўжаев

Ушбу мақола Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2024 йил 21 февраль 03-07/921-сонли хulosаси асосида тайёрланди.